

HABERLER

TİZ ÖZLERİ

GÜMÜŞKÖY (Kütahya) AKTEPE Pb . Zn - Sb . Ag CEVHERLEŞMESİ

Mithat VIGİL (Doktora Tezi, 1982)

Prof. Dr. Altan Gümüş denetiminde hazırlanan ve ülkemizin önemli bir gümüş madeni olan, Kütahya-Gümüşköy Aktepe polimetallik gümüş yatağının litoloji açısından incelenmesi ve jenezinin saptanması amaçlanan bu tez, 6 bölümü içermektedir. 1. bölüm sahanın genel tanımını, 2. bölüm Aktepe ve yöresinin jeolojik yapısı ve yapısal jeolojisini, 3. bölüm Aktepe ve yöresinin metalojenik durumunu, 4. bölüm Aktepe ve yöresinin Batı Anadolu plakasındaki yerini, 5. bölüm Aktepe Madeninin dünyanın gümüş madenleri ile karşılaştırılması ve jenezinin, 6. bölüm sonuçlarını kapsamaktadır.

Bu çalışmayla; arazi ve laboratuvar incelemeleri sonucunda aşağıdaki bulgular elde edilmiştir:

Aktepe ve yöresini jeolojik olarak Paleozoyik yeşil kristalen şistler, Mesozoyik yaşlı karmaşık seri (öfyo= litik melanj), neojen yaşlı tüf it-tüf, kireçtaşı ve bazaltlar, kuvaterner yaşlı alüvyonlar oluşturmaktadır,

Kristalen şistler; mikaşist, t-alkışist grafitli şistler ile karakterize olunmaktadır, Mesozoyik yaşlı karmaşık seriyi serpantinleşmiş peridotit, ş-lisli kayaç ve metadiyatoazlar oluşturmaktadır, Neojen yaşlı tüfitlerde, andezit'k volkanizmanın ürünleri etkindir, inceleme alanında riyolitik tüf ve riyodasitik tüf olmak üzere iki tip tüf saptanmıştır, Tüf ler üzerindeki göl kireçtaşları, Aktepe'de dolomiti! kireçtaşı şeklinde olup her iki kayaç birimi Pliyosen yaşlıdır.

İnceleme alanında; hepside polimetallik cevherleşme olan, Aktepe, Gözeçukuru ve Sıfırefli sahaları bulunmaktadır. Gümüş yatağı olarak: en önemlisi Aktepe Madeni'dir. İkinci derece Sıfırefli sahası gelir. Gözeçukuru antımuhan, talyum, arsenik ve bunlara batılı iz elementleri yönünden önemlidir,

Aktepe cevherleşmesinde % evre vardır, Birincil cevherleşme evresinde 4 dönem saptanmıştır, I ve 2. dönemlerde galen çinko-blend ve Ağ mineralleri yu-

figımlan oluşmuştur. 3. dönemde Sb-As derişimi ve ornatmalar etkindir. 4. dönem baritlerin yığışım dönemidir,

Oksidasyon ve sementasyon zonları genellikle Aktepe'de derinlere inmektedir (50^55 m). Aktepe'nin polimetallik cevherinde ana metaller Pb-Zn-Sb-Ağ'dür. Cevherin yerleştiği ana kayaç birimi riyodasitik tüflerdir, Aktepe cevheri parajenezinde 40'm üzerinde mineral belirlenmiştir, Bileşimlerini sülfür, sülfosel, oksit, karbonat ve sülfatlar oluşturmuştur, Sülfür ve sülfoseller birincil olarak (derin kökenli) oksit, karbonat ve sülfatlar, ikincil olarak (yüze kökenli) oluştuğu fakat bazı gümüş minerallerinin hem birincil hem ikincil olarak oluştuğu (arjantit gibi) saptanmıştır.

Aktepe Madeninin parajenezindeki mineralleri yataklı şekli, süksesyonu, yan kayacık gangı ve ayrıfımları ile gümüş yatağının genel sınıflamasındaki 7 tipden, 5. tipdeki volkanik kayaçlar içindeki Tersiyer yaşlı Ag damarları ve maden damarlarına, Adle'nin sınıflandırmasındaki 14 tipden EL tipdeki polimetallik maden damarlarına girdiği saptanmıştır,

Aktepe cevherleşmesi parajenezinde yüksek ısıllı mineraller belirlenmemiştir. Yatağın tüm özellikleri ve oluşum koşulları değerlendirilerek volkanizmaya bağlı epi-mezotermal bir polimetallik gümüş yatağı olduğu sonucuna varılmıştır.

Bu çalışma ile ülkemizde ilk kez, 9 çeşit minerali içeren bir gümüş yatağı ortaya çıkarılmıştır,

Akdeniz dalma-batma (Beniof zonu) zonuna bağlı olarak kalkoalkali volkantema tarafından oluşturulan polimetallik cevherleşme kuşağında, Aktepe polimetallik gümüş yatağı And tipi bir cevherleşme olarak sınıflandırılmıştır,

258 sayfa, 4 ek, 78 şekil, 87 foto, 5 tablo, 26 diyagram, 7 çizelge

KÜBTLAPA - ÇAI/HM (Sivas) CİVARININ JEOLojik PETBÖĞRAFİK VE PETBOKİMYASAI* İNCELEMESİ

Fikret İŞLER (Doktora Tezi, 1988)

Prof. Dr. Mustafa Aslaner yönetiminde gerçekleştirilmiş bu çalışmada; Sivas'ın 45 tan kuzeyinde yaklaşık 400 km'lik bir bölgenin 1/25000 ölçekli ayrıntılı

jeoloji haritası yapılarak bölgenin genel Jeolojisi ve stratigrafisinin yorumuna katkı koyulmuştur.

üçleme alanında PaleozoyiKY, Jum, Alt Kretase, Üst Kretase» Eosen, Pliyosen? ve Kuvatemere ait birimler tespit edilmiştir.

Bölgede Paleozoyip oluşturan, metamorfite ÜQ formasyon şeklinde ayırt edilmiş olup bunlar, alttan üste dofru; 1 — Mermer, müskovit-kuvars şist, kalkışt 2 — Yeşil şist, amfibolit, lavsonit-glokofon fist g — Metakumtap, filiad, kırmızı kalkışt birimlerinden oluşur, Bu metamorfite üzerine Jura, Alt Kretase ve Üst Kretase oluşukları bir dlskordansla gelirler,

Çalışma bölgesinin kuzey kesiminde geniş yüzeylenmeler gösteren yeşil şistler içerisinde amfibolit ve lavsonit-glofeofon şistler yer alır, Yeşil şistler D3 doğrultusunda bir zon oluşturan lavsonit-glokofoxi şistle»© tedrici geçişlidir,

Jura ve Alt Kretaseyi gri ve siyahımsı gri kristalize kireçtaşları oluşturur, Üst Kretasede yerini almış olan ofiyolitik seri, alttan üste dofru; Peridotitler, gabro, diyabaz, split, örtü sedimanları (Kırmızı renkli kireçtaşı, radyolar" t ve gri renkli plaket kireç" taşları) şeklinde istiflenme gösterir, Aşın bir şekilde serpantinleşmiş olan peridotitlerde; dünit» lertzolit, verlit, harzburjit türleri tespit edilmiş olup, bunlar ken» di aralarında birbirleriyle tedrici geçişlidir.

Çok sayıda yapılan diyagramlarla, toleyitik karakterde ve okyanus tabanı bazaltları özelliğinde oldukları anlaşılan ofiyolitik diyabazlar, sahada yaygın olarak yüzeylenirler. Diyabazları örten ve derin deniz fasiyesi gösteren radyolaritlerle aralanmalı Measträ«

MADEN KARMAFİİNİN MALATYA GÜNEY DOĞUSUNDA YEB ALAN VOLKANİK KAYAÇLABİNİN PETBOLOJtSt, JEOKİMYASI VE İLGİLİ SÜLFİT CEVHERLEŞMELERİ

Mustafa ÖZÇELİK (Doktora tezi» 1982)

Roy Phillips (University of Durham, İngiltere) denetiminde yapılan bu çalışmada Malatya GD'sunda yer alan Maden Karmaiiti İçindeki Poluşağı ve Çanakçı Fe-Ou-Zn sülfite cevherleşmeleri, opak mineraller kimyası ve yankayaçların jeokimya ve petrolojisi incelenmiştir. Cevherleşmeler; sırasıyla Eosen volkanikleri ve Eosen volkano-sedimanları içerisinde,

.Bilhassa volkanik kayalar önemli ölçüde farklılaşmaya uf ramıklar ve orijinal kayaç mineralojisi ve kimyası farklı ölçülerde değişmiştir. Bu şartlardaki element göğü incelenmiş ve esasen hareketsiz kalan iz elementlere (Zr, Nh, Y, La, Ce, Cr, Ni, Ti, P) dayanarak kayaçlar sınıflandırılmış ve orijinal tektonik oluşum şartları belirlenmiştir, Poluşağı volkanik kayaçları toleyitik bir diziyi temsil ederler ve okyanus! bir kıyı havzasında oluşmakta olan genç bir ada yayının ürünleridir,

Poluşağı magması üst manto malzemesinin yüksek oranda (%25) kısmi ergimesiyle oluşmuş ve olivin, klinopiroksen, manyetit, plajlokla ve apatit ayrışma*

tiyen yağlı kımım renkli kireçtaşları, tektonik kuvvetlerden fazlaca etkilenmiş olup kıvrımlı ve kırık bir yapı gösterir.

Eosen volkanizması olarak yüzeylenen bazalt, andezit ve mikrodiyorit çoğunlukla sahanın güneyinde yer alırlar. Üst Kretasenm gri plaket kireçtaşı ve kırmızı renkli kireçtaşı, Lütesiyen konglomera ve kumtaşları. bu Eosen volkanitleri tarafından keslmiflerdir,

B-B doğrultusu boyunca bir oluk şeklinde genii y ayılım gösteren bol ofiyolitik çakıllı Alt Pliyosen? konglomeraları, Üst Kretasenin diyabaz ve kırmızı renkli kireçtaşlarıyla Eosen volkanitleri üzerine dis« kordan olarak 15-20° lik bir eğimle gelirler,

İnceleme alanını, boydan boya kesen D-B uzanım-h bindirmeyle, Paleozoyiğe ait kalkışt ve Üst Kreta, sede yerini almış olan ofiyolitik seri, Eosen ve Alt Pliyosen? yaşlı birimler üzerine kuzeyden güneye dofru sürüklenerek bindirmişlerdir. Bu bindirme, ofiyolitik birimlerin kendi içlerinde diyabazların radyo« larltler üzerine sümklenmesi gibi küçük ekaylanmalar şeklinde de gelişmiştir.

Küçük yüzeylemeleı şeklinde görülen, demir ve manganez cevherleşmesinin ekonomik olmadığı gösterilmiştir, İnceleme alanında dağınık olarak görülen kromit cevherleşmesinin ise, ayrıntılı jeoloji çalışması ve iyi bir işletme ile küçükde olsa ekonomik bir defert taşıyabileceği belirtilmiştir,

178 sayfa, 59 şekil, 15 çizelge, 3 ek, 8 tablo, 40 foto

sim içeren magmasal farklılaşmayla çeşitli kayaçları üretmiştir,

Kayaçlar stratigrafik olarak üst seviyelerde prehnit-pumpellyit fasiyesinde, daha alt seviyelerde ise ye* Şil-Şist fasiyesinde metamorfizmaya uğramışlardır. Me, tamorf izma deniz suyu kayaç karşılıklı reaksiyonu sonucu olup, "okyanus kabuğu hidrotermal metamorfizma" nitelidir.

Poluşağı masif sülfite ince tanelidir ve esasen pirit, kalkopirit, sfalerit, az miktarda tennantit, galenit, bornit, kovellin ve daha Bm miktarda da idalt, manyetit ve hematitten oluşmuştur. Belirgin mineralojik bantla^ ma gösterirler, Masif sülfite esasen pirit içeren af sal bir cevherleşmeyi üzerlerler ve genelde Si-Fe-Mn ee zengin sedimanter ince bir örtü ile örtülürler, Çanakçıdaki cevherleşme belli-baş masif ve dissémine (piritik) halde ilci tipten oluşun\ Ağsal tip görülme«. Masif sülfite pirit, -bornit, tennantit, sfalerit, galenit, az miktarda kaikopirit, dijenit, idait, kobellin. eser miktarda altın ve cüzi miktarda Türkiye'de ilk defa izlenen Kulusit [Cu_a (As, V_f Ge, Fe, Sn) S₄], Mavsonlt

($U_0, Fe^{\wedge} Sn S_8$) ve Heksastannlt ($Cu_8 Fs^{\wedge} Zn 3n_8 S_8$) den oluşurlar.

Her iki cevherleşmenin d© paeMnl açıklayan tek bir model ileri sürülmüştür. Buna göre volkanizmayı takiben gölişen bir denizaltı jeotermal sistemde, deniz suyu volkanik kayaç iatüü içerisine sızarak ısınmış, derine indikçe sıcaklığı yükseknif» yankayaçla karşılıklı reaksiyona glrmif ve böylece metalce zenginleşen bu hidrotermal eriyikler, pmda af şal cevherleşme Üe tempi edilen çatlaklar, faylar ve zayıf zonlar boyunca yükselmiştir. Deniz suyu - kabuk dokanafına, 400°C ye

ASARCIK Cf ebiiikamhlsar.Glr<@iim) KXJBiUN-ÇİNKO^BAKöe CEVHEBLEŞMEBtNİN İNCELEMESİ

Faruk ÇALAPKULU (Dogentlik Tezi, 1982)

Şebinkarahisar (Giresun) kuzeyinde yer alan turmallnleim©_A hidrotermal alterasyon, Pb-Zn-Cu cevherleşmesi ve yüksek radyoaktivite gösteren Asarcık bölgesi jeolojik açıdan incelenerek; radyoaktivite def erlerinin yörede yüzeyeyen uranyum mineralleri içeren Üst Kretas© yaşlı mafmatik kayalardan ve Pb - Zn - Cu cevherleşmesi gösteren Asarcık damanndakl birincil uranyum minerallerinden kaynaklandığı ortaya konmuşdur.

Asarcık damarının bölge jeolojisi içindeki konumu, morfolojisi ve mineralojisi incelenerek pamjenezi, sük. sesyonu. minerallerin damar içindeki düzey dafiumi ve sıvı kapanmaların homojenleşme sıcaklıkları saptanmış, damarın Üst Kretas'de KB-GD (135°) yönlü düşey knk hattı içinde geliştifi, 2,5 km uzunluk, 0J0-4,75 m Kalınlık ve 033 m düşey görülür yüksekliğe sahip oldufu belirlenmiştir. Cevherleşme bölgedeki turmalinleşmeyi Meyen Mpotermal, mezotermal ve epi^

TOKOS JEOLojİ St ÜL.ÜSLABABASI SİMPOZYUMU YAPILDI

Maden Tetkik ve Arama Enstitüsü Genel Müdürlüğü üe, Türkiye Jeoloji Kurumunun birlikte düzenledifi "Toros Jeolojisi Uluslararası Simpozyumu" 26-29 İMm 1983 tarihleri arasında, Ankara'da, MTA Kültür Sitesinde yapıldı. Çok eapda yerli ve yabancı yerbilimcinin Medifi simpo^yum sırasında; altı ayrı oturumda^ tdp» lam 50 bündiri tartışıldı ve dört poster sunumu yer aldı.

Açılıp izleyen ilk oturumda; "Komşu Kuşakların Jeolojisi ve Bölgesel Jeoloji" konusunda sekig bildiriye yer verildi, Konuya geniş çerçevede yaklaşlan bu bildirilerde, toroslarm bu baf lamdaki yeri ve bölgesel jeo« dinamik sentezleri üzerinde duruldu,

Daha sonraki günler düzenlenen: "Batı Toroslarm Jeolojisi*", "Örta Toroslarm Jeolojisi", "Dof u Toroslarm Jeolojisi** ve "Toros Ofiyolitleri" oturumlarında, toroslarm ve kesimlerinde yapılmış stratigrafik, sedimantolojik, paleontolojik, petrolojik ve tektonik araştırmala-

kadar varan sıcaklıklarda ulaşabilen bu eriyikler» so-fuk, okside ve pH'i daha yüksek olan deniz suyu ile karifimiftir. Ani sıcaklık düşmesi, oksijen fugasitesi ve pH'İN yükselmesi İle birlikte stUfitler çökerek masif sÜMtleri oluşturmuşlardır. Metal içeriğinin Önemli kesimini kaybeden Mdrotermal eriyiklerin daha fazla so-fuması ve yayılması Si-Fe-Mn ce zengin, ince taneli sedimanlarını sülfidlerin Üzerine ve çevresine çökeltmesine neden olmuştur.

454 sayfa, 5 ek, 88 fokil, 20 tablo, 56 fotoğraf.

termal evrelerde olupnu doloml^ turmalin, pirit, arsenopirit, kuvars, peşblend, apatit, galen, blend, kalkopirit, tetraedrit, burnonit, büanjerit, aikini^ İkincil minerallerden saleeyit_a metatorbernit, malakit, azurit, seruzitj anglezitj smitsonit, demir ve mangan oksit hidroksitleri içermektedir«

Damarın sülfürlü parajenezi içinde birincil uran» yum minerali (peşblend) saptanarak Türkiye'de çok seyrek olarak gözlenen bu parajenez ilk defa ortaya konmuştur.

Kimyasal incelemeler sonunda Ag, Bi ve U def erlerinin üstten alta doğru arttığı ve yer yer %U₀O₈ ve 1020 gr/t Ağ içerdifi belirlenmiştir.

Damarın dünya uranyum yatakları sınıflandırmasındaki yeri saptanarak düşey zonlamaya uygun olarak alt kotlarda peşblend zenginleşmesi beklenetaileceği ortaya konmuştur.

106 Sayfa, 16 Şekil, 3 Tablo, 29 Fotofraf, 2 Ek

rm aonuçları açıklandı, "Ton» Kuşaf ı Maden Yataklarının ele ahndıf ı son oturumda, yedi bildiri yer aldı ve daha çok incelenen yatakların cevher petrolojisi üzerinde duruldu^

Ayrıca simyözyum öncesinde "Dof u Toroslar otokton, paraotokton ve ofiyölüleri" ve "Orta Toroslariö Jeolojisi" adı altmda iki; simpozyum sonrasında da, "Teke Torosları Jeolojisi", "Arap platformu ile munzur napları arasında jeotravers^-, '-Dofu Toroslar Maden Yatakları** adı altında 3 olmak üzere toplam 5 de bllimsel gezi düzenlendi. Önceden duyurusu yapılmış bir gezi iptal edildi.

Başarılı geçen simpozyum; sorunların sergilenmesi, tartifilarak çözüm arayışlarında yol alınması ve arai^ tirmacıların ortaya çıkardıkları sonuçlardan haberdar olmaları açısından şok yararlı oldu,

Yusuf Ziya. ÖZKAN

JEOLOJİ - JEOFİZİK LİSANS ÜSTÜ YAZ OKULU

TÜBİTAK Büm Adamı Yetiştirme Gurubu İle, İTÜ Maden Fakültesinin ortaklaşa düzenlediği; Jeoloji - Jeofizik Lisansüstü yaz okulu, Ekim ayında, İTÜ Maden Fakültesinde yapıldı. Levha tektoniğinin ele alınması on günlük kursun yöneticiliğini, Prof. Dr. Nezihi CANİTEZ yürüttü, 60 yerbilimcinin katıldığı kursu, Üniversitelerden araştırma görevlileri ve yüksek lisans öğrencilerinin yanısıra; MTA, TPAO, DSİ gibi uygulamaya yönelik kurumlarda çalışan jeoloji ve jeofizik mühendisleri de Mudi,

Kursun öğretim kadrosu: Prof. Dr. İhsan KETİN, Prof. Dr. Nezihi CANİTEZ, Doç. Dr. Yücel YILMAK, Doç. Pr. Muzaffer SÄNVER, Doç. Dr. Naci GÖRÜR, Dr. A. M. Celal İENGÖR, Dr. Aral OKAY ve Dr. Haluk EYİDOĞAN'dan oluşmaktaydı. Levha tektoniğinin geniş boyutlu olarak ele alındığı yaz okulu programı 6 bölümdü.

Çok sayıda yerbilimcinin katıldığı açılışı izleyen birinci bölümde; levha tektoniği kavramından önceki balıca tektonik hipotezler, levha tektoniği kuramının zaman içerisindeki gelişimi tanıtıldı,

İkinci bölümde; yerkürenin asıl evrimi, günümüzde yer içini» mcaklıfı, litosferde ısı iletimi, levhaların ısı yapısı, levhaların ısınma, soğuması ve morfolojik sonuçları ele alındı. Üçüncü bölümde; düzlemsel ve küresel levha kinematiki, levha sınırlarının kinematik özellikleri manyetik ve deprem verileriyle açıklandı.

Dördüncü bölümde; levha sınırlarının jeolojik ve jeofizik özellikleri ele alınarak yayılma merkezleri, kıtasal gerilme alanları, transform faylar, dalma-batma ve kıta-kıta çarpışma bölgelerinin jeolojik ve jeofizik özellikleri, bu bölgelerdeki volkanizma, magmatizma metamorfizma ve çökme tanıtıldı.

Beşinci bölümde; levha içi tektoniği, sıcak noktalar ve ilişkili tektonizma, levha içi magmatizma ve sedimentasyon ele alındı. Son bölümde ise; levha tektoniğinin bazı uygulamaları, petrolün oluşması ve olgunlaşması ile levha tektoniğinin ilişkileri anlatıldı.

Kurs sonunda kursa katılanlara 800 sayfalık levha tektoniği ders notlarını içeren kitap verildi,
Okan TÜYSÜZ

ONUNCU YIL TÜRKİYE JEOLOJİ KURULTAYI - 1984

6 . 10 ŞUBAT 1984 TABİHLERİNDE ANKARA'DA YAPILYOR

Bu amaçla, Yönetim Kurulu'nca tüm üyelere ve ilgili kuruluşlara gönderilen duyurularda öz olarak; aşağıdaki görüşlere yer verilmiştir,

"„Ekonomi ile doğrudan bağı olan ve üretime giderek artan ölçüde katkısı bulunan jeolojinin bu konumunu tartışmak. Ülkemizde uygulama alanına geçirilmekte olan jeoloji yöntem ve teknikleri irdeleyip, incelemek KURULTAYIMIZIN" amaçları olacaktır.

Ayrıca, Odamızın "ONUNCU KURULUŞ YILI"nın gerefı gibi kutlanabilmesi, KURULTAYIMIZA özel bir nitelik ve önem kazandırmaktadır.

Bu nedenle, KURULTAYIMIZIN her yönüyle başarılı bir biçimde gerçekleştirilmesinin, tüm jeoloji mesleği çalışanlarımızca, kaçınılmaz bir görev olarak algılanması ve en etkin şekilde destekleneceğine olan inancımız tamdır,

Tüm teknik elemanlara açık olan kurultayın gücünü, her zaman olduğu gibi. tüm jeoloji mesleği çalışanlarının etkin katkı ve destekleri oluşturacaktır..."

"Genel Jeoloji Bütü ve Araştırmaları", "Maden Jeolojisi", "Enerji Hammaddeleri Etüd ve Aramaları",

"Mühendislik Jeolojisi ve Jeoteknik Etüd ve Uygulamaları", "Hidrojeoloji Etüd ve Araştırmaları", "Doğal Afetler - Kentleşme - Çevre Jeolojisi Etüd ve Araştırmaları", "Kıyı ve Deniz Jeolojisi", "Doğal Kaynakların Aranması ve *Değerlendirilmesi ile Difer Mühendislik Hizmetlerindeki Sondajcılık Faaliyetleri", "Ülkemizde Doğal Kaynakların Değerlendirilmesinin Dünyü . Bugünü - Yarını", Kurultayda işlenecek konular olarak belirlenmiştir. Ayrıca, Jeoloji mesleğine 40-30-25 yıl hizmet vermiş meslekdaşlarımıza emek ödülleri, 8 Şubat 1984 tarihinde yapılacak geleneksel jeoloji gecesinde törenle verilecektir.

Jeoloji Profesör ve Doçentleri ile Kamu Kuruluşlarının üst düzey yöneticileri olan Odamız üyelerinin oluşturduğu "Yüksek Danışma Kurulu" 3. Toplantısı 8 Şubat 1984 günü yapılacaktır.

Kurultaydan sonra, 11-16 Şubat 1984 tarihleri arasında DSt Genel Müdürlüğü ile Odamızın ortak organizasyonunda 'Atatürk Barajı ve Urfa Tüneli Teknik Gezisi" düzenlenecektir,

TEKNİK EĞİTİM ULUSAL KONGRESİ 24 . 20 EKİM 1983 TARİHİNDE İSTANBUL'DA YAPILDI

Teknik Eğitim Ulusal Kongresi, ülkemizde Sivil Mühendisliğin 100., t.T.Ü'nin ise 210. uncu kuruluş yıldönümü olması dolayısıyla, İstanbul Teknik Üniversitesi tarafından 26-26 Ekim 1983 tarihleri arasında düzenlenmiştir.

Kongrenin amacı. Ülkemizde teknik eğitimimizin geçmişi, bugünü ve sorunları üzerinde- bilgi üretimi ve alışverişi sağlamak ve bu sorunlara bulunabilecek çözümlerinin tartışılacağı bir ortam yaratmaktır.

Kongrede: "Türkiye'de Teknik Eğitim; Dünü, Bugünü ve Geleceği", "Mühendislik Eğitimi", "Mimarlık ve Planlama Eğitimi", «Teknik Eğitimde Çeşitli Sorunlar» konulu 4 başlık altında 39 adet bildiri sunulmuştur.

Aşağıda Kongrede Odamız üyesi Prof. Dr. Güner GÖYMEN tarafından sunulan "Çağdaş Teknoloji ve Eğitim* Sistemimizin Geleceği" konulu bildiri yer almaktadır.

Teknik Eğitimin Amacı

Teknik eğitimin toplumsal yafama, ulusal ekonomiye ve kalkınmaya doğrudan doğruya etkisi olduğu bilinen bir gerçektir. Meslek, iş. çalışma ile yakından ilgili olan teknik eğitim, meslek, iş ve çalışma gibi kişilerin günlük yaşamına girmiştir. O halde Türkiye'de teknik eğitim nasıl olmalıdır sorusunu yanıtlamadan önce, ülkemizin şartlarında teknik eğitimin amacının ne olması gerektiği saptanmalıdır. Yani evrensel teknoloji yarışmasına katılma amacım güden bir eğitim mi yoksa Türk kamu yararını amaç edinmiş bir eğitim mi teknik eğitim sistemimizin çekirdeğini oluşturmalıdır?

Birincisi zaten peşinen kaybedilmiş anlamsız bir yarış olmaktan öteye gidemeyeceği gibi günümüzün evrensel teknolojik gelişmesinin amacım da anlamak mümkün olmamaktadır, örneğin; Etiyopya'da açlıktan ölen çocukları televizyonda izlediğimiz günlerde, 17 Haziran 1988 tarihli Milliyet gazetesinin verdiği haber olarak 32,000 yıl sonra ikinci yıldız sistemine girmesi öngörülen bir uzay aracının uzaya fırlatıldığı ve aynı araçta bir dostluk mesajını sonsuzluğa gönderildiği yazılıyor,

Şüphesiz ki, kalkınma çabası içinde olan ülkemiz için teknik eğitimin amacı kamu yararına, üretime dönük olmalıdır. Giderek ivmesi artan evrensel teknolojik gelişmeye de yabancı kalmamak amaçtan sapmamak kaydı ile geçerli olabilir.

Bağımsızlığı bir ilke olarak alan Türkiye'nin dışı tam bafimsiz kalabilmesi ancak, dışı bağımsız bir teknolojiye sahip olması ile mümkündür,

Türkiye şartlarında önerilen teknik eğitim sistemi

Çağdaş teknolojinin karakteristik özelliği bilim ile teknolojinin iç içe girmiş, olması yani bilimsel bulguların teknik zaman faktörünü sifira indiren bir hızla uygulanabilmesi oldu u bugün herkesçe bilinmektedir. Bu özellik evrensel teknolojinin çok Üretilmiş oluşunun bir sonucudur. Gelişmiş ülkelerin teknolojileri teknik Eğitimi bilimsel ve teknik yönden olumlu olarak etkilerken ülkemiz böyle bir destekten yoksundur. Evrensel teknolojinin gelişme hızının her geçen gün artmasının nedeni de bilim ile teknolojinin bütünleşmiş olmasıdır.

Bir ülkenin teknik eğitiminin ülkenin genel ekonomik sorunlarından soyutlanamayacağı açıktır. Ülkemizdeki finansman ve yatırım gücü teknik eğitimize de etkin olarak yansımaktadır.

Demek ki kalkınma çabası içinde olan ülkemiz için önerilecek teknik eğitim sisteminin* kamu yararına üretime dönük, dışı bağımsız çağdaş teknolojiye yabancı olmayan ve ülkenin olanaklarını en yararlı şekilde kullanmaya yönelik bir sistem olması zorunludur.

Öneriler

Üretim içinde eğitim » Eğitimi içinde üretim yapmak:

Döner sermaye sistemi içinde öğrenciler üretim yapabilecek, mesleki pratik bilgi kazanabilecekler ve az da olsa eğitimleri için kendilerine maddi olanak sağlayabileceklerdir. Öğrenci teknik eleman olarak çalışmaya başladığı zaman işe ve işlemlere yabancı olmayacaktır*.

Ülke yüzeyine yayılmış araştırma merkezleri kurulması i

Araştırma olanakları geniş olan laboratuvarların açılması tekniksiz bilim, bilimsiz teknik olmayacağından şarttır,

Ülkemizin finansman ve yatırım gücü nedeniyle az sayıda araştırmacının yararlanabileceği yetersiz birçok küçük laboratuvarların açılması yerine, modern teknolojik incelemeleri mümkün kılan, çevre gereksinmelerine yanıt verebilecek şekilde ülke yüzeyine serpilmiş çok sayıda araştırmacıya açık araştırma merkezlerinin kurulması zorunludur,

Çeşitli bölgelerde araştırma merkezlerinin açılması, ülke koşulları iyice incelendikten sonra planlı şekilde kamu yararına dönük üretim amacı dikkate alınarak yapılmalıdır.

Ülke yüzeyine serpilmiş, araştırma merkezleri araştırma projelerinin daha ekonomik yapılmasını mümkün kılacaktır. Örneğin ; Doğu Anadolu* daki bir maden yatağının incelenmesi ile ilgili bir projenin laboratuvar çalışmalarını gerektiren örneklerin 1000* 1500 kilometre uzaklıkta bulunan bir laboratuvara taşınması büyük giderlere neden olmaktadır. Bu durum araştırma projelerini olumsuz yönde etkilemektedir,

Anadolu'nun doğal kaynaklarından yararlanmak gereği i

Ormanlarımız, denizlerimiz, dağlarımız yabancı bilim adamları için doğal bir müze, doğal bir laboratuvar oluştururken biz bu olanaklarımızdan hiç denecek kadar az yararlanmaktayız. Bilhassa yer bilimleri, tarım, ormancılık gibi konulardaki teknik eğitim merkezlerinin yerlerinin seçilmesinde doğal olanaklarımıza yakınlık ön planda tutulmalıdır. Ayrıca teknik eğitimin geniş alanlara ihtiyaç göstermesi yeni yatırımlara ucuz alan temin edebilecek Orta ve Doğu Anadolu bölgelerine kaydırılması gereklidir.

Uzman eğitimi

Teknolojinin aktif kişisi olan uzmanın eğitimi dışı bağımsızlık ilkesini benimseyen ülkemiz için şarttır\

Aynı zamanda üretici kuruluşlar için yerli bir uzman eşdeğerinde olan yabancı bir uzmana kıyasla daha ekonomik olacaktır,

Teknik eğitim kurumlarının hazırlanmasında meslek odaları ve uygulayıcı kamu kuruluşlarının önemi

Bir ülkenin teknik eğitiminin planlanması ve uygulanması programlarının yapılması ülke çapında büyük maddesel yük taşıyan uzmanlık bilgisi gerektiren bir iştir. Kâfili ve münferit eğitim kurumlarını amaç eden eğitim programları rastgele olacağından kamu yararını amaç edinmiş bir eğitim sistemine ters düşer,

çok boyutlu bir çalışma gerektiren eğitim planlanması ve programlamasında meslek odaları ile uygulayıcı = üretici kuruluşların görüşlerinden yararlanmak gereklidir.

Odamız Üyelerinden tsmal Henden "Uzaktan Algüamamn Doğal Kaynakların AmştmtaıasmdaM Yeri ve Uzay Araştırmalarında Beklenen Gelişme-³ Konulu Konferans verdi

18 Mayıs 1983 tarihinde MTA Enstitüsü'nde verilen konferansta, özetle:

Uzay görüntülerinin periyodik ve otomatik olarak yer yüzüne gönderilmesi, sinoptik görüğe sahip olmaları ve elektromanyetik spektrumun farklı aralıklarında görüntü almaları nedeni ile, doğal kaynakların araştırılmasında önemli bir yeri vardır. Uzay görüntüleri yukarıda belirtilen özelliklerinden dolayı, zaman ve harcamalar açısından yeryüzünün incelenmesinde başvurulması gereken ilk yöntem olarak kargımıza şık maktadır,

Uzay görüntüleri kullanılarak, kısa zamanda Türkiye'nin foto-çizgisellik haritası hazırlanmış, bu çizgelliMerin önemli maden yatakları, deprem odakları ve sıcak . su kaynakları ile yakın ilişkisi olduğu orta-

m Atatürk Barajının Temeli Atdıyor

BSİ tarafından gerçekleştirilecek GAP projesinin en büyük barajı olan Atatürk barajının temeli. Cumhurbaşkanı Kenan Evren tarafından 29,10,1983 tarihinde atılacaktır.

• Öymapii&r Baraj

Manavgat çayı üzerinde yapımı tamamlanan 185 m, yükseklik İndeki Öymapınar barajında su tutma çalışmalarına bağlandı, Türkiye'de ilk yeraltı santralının

Earakaya Barajı

Fırat nehri üzerinde Çüngüş ilçesi yakınlarında inşaatı devam eden Karakaya barajında derivasyon tünelleri inşaatı tamamlanarak nehrin yatağı değiştirildi. İkinci aşama olarak eksen inşaatınıB yapılabilmesi

Kamu yararını üke alan bir teknik eğitim çevre gereksinmelerini ve olanaklarını dikkate almak zorunlu da olduğundan böyle bir sistemde program değişikliği mümkün olabilmelidir. Aksi takdirde eğitim kamu ihtiyaçlarına yanıt verebilme niteliğini yitirir. Defifik programlar çeşitli alanlarda uzman yetişmesini de sağlayabilir.

Teknik eğitimin kolaylığı batıdan ilk bakışta çeşitli kurumlar arasında homojenlik yararlı gibi görülürse de, bu durum lisans seviyesinde tutulmazsa teknik eğitim gelişen teknolojiye ayak uyduramaz.

Her eğitim kuruluşu ön lisanstan sonra programını çevre faktörlerini yani olanak ve gereksinmelerini ön plana alarak kendi yapmalıdır.

ya konmuştur. Hasırılması uzun zaman olan tektonik haritaların ön çalışmaların bu yöntemle yapılabileceği ortaya konmuştur,

Uzay teknolojisiMe kaydedilen gelişmeler, gelecekte uzay teknolojisinin yafamı ne derece etkileyeceğini göstermektedir, fimmiden yapılan prospeksiyonlar, haberleşmede büyük bir teknolojik devrim olacağını göstermektedir. Uydu aracılığı ile oy verme, diplomatik telefon hatları, enerji nakli yerin çok ayrıntılı haritaların haarlanması (radar, topografya, gravite, manyetik haritaları) planlanan gelişmeler arasındadır.

Yeryüzünde yafamın daha iyiye götürülmesi için uzayın bu derere Önem kazanması nedeniyle, gelişmiş ülkelerin bu yönde kendini hazırlaması, ülkemiz geleceği açısından önem

Fırat nehri Üzerinde, Urfa İlinin Bozova ilçesi yakınında kurulacak olan Atatürk barajının yapımının 1994 yününe tamamlanacağı ve 1985 yılında işletmeye açılacağı tahmin ediliyor.

yeraltı Öymapınar barajından elde edilen elektrik enerjisi enterfconnekte sisteme katılacaktır.

İçü yamaçlarda sıyırma kanama başlandı, Barajın 1988 yılında bitirilmesine ve işletmeye asılmasına çalışılıyor .

